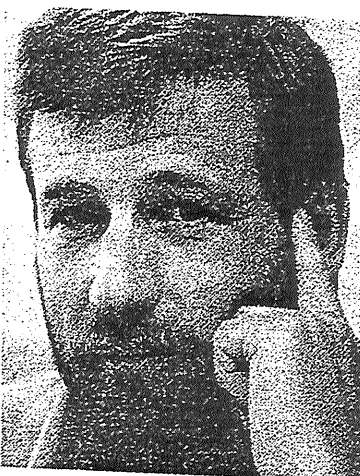

Rolf Mokkelbost:

Frimureriet — et gullegg

Flyktningekonsulent Rolf Mokkelbost er frimurer. Gjennom frimureriet har han fått en plattform i hverdagen.

— Spør ikke meg om hvorfor jeg er frimurer, men det er et gullegg jeg aldri ville gått glipp av.

Flyktningekonsulent Rolf Mokkelbost er sjuende grads frimurer. Han arbeider med å hjelpe mennesker å finne seg til rette i et fremmed og ukjent land.

Dette er som tatt ut av en frimurers søken i det ukjente etter det guddommelige bakom alt. Men hans arbeid kan også sammenliknes med frimurernes forsetter om å gjøre det gode i praksis.

— Spør meg heller om hvorfor jeg er en aktiv frimurer, sier Mokkelbost, som har vært med i frimurerlosgjen i Namsos i 10 år.

Guddommelig opphav
— Og hvorfor er du aktiv frimurer, Rolf Mokkelbost?

Jeg har lært meg selv mye bedre å kjenne, både på godt og godt. Tankegodset og det pedagogiske systemet har gitt meg så mange impulser, som igjen har avløst både filosofiske tanker og en søken etter et slags guddommelig opphav. Jeg føler sterkt at jeg er på vei et eller annet sted som jeg vil kalle et hjem.

Det var ingen tilfeldighet som førte Rolf Mokkelbost til frimureriet. Hans kone kommer fra en familie hvor både faren og broren er frimurere. Det var også de som anbefalte han (faddere) den gang han for første gang, og med bind for øynene, gikk «Aksiens vei» inn i Namsos Athenæums lokaler.

Trygg plattform
— Også mitt forhold til døden har forandret seg. I dag ser jeg ikke på døden som en død, men som en overgang til ett eller annet som jeg lurer svært på hva er, forteller Mokkelbost.

— Hvordan reagerer folk i lokalsamfunnet på at du er frimurer?

Bare positivt. Først og fremst er de nysgjerrige. Jeg har heller aldri blitt sjikanert på grunn av at jeg er murer. Frimureriet har kort og godt gitt meg en plattform i hverdagen, en plattform der jeg føler meg trygg...

Søkelys på frimureriet:

Frimureriets historie

Hva er frimureri og hvor kommer det fra?

Noen hevder at frimureriet har sine røtter tilbake til esseernes og pytagoreernes mysterier — ja, kanskje helt tilbake til Salomos tid, og kanskje enda lenger. Det som imidlertid er sikkert, er at frimurersystemet går tilbake til 1100-tallet og har sitt utspring i middelalderens håndverkerlaug som bygget Europas katedraler.

Frimureriet har sin opprinnelse i dannelsen av laug, gilder og broderskap som utviklet seg blant europeiske håndverkergrupper på 1100-tallet. På denne tiden var det knyttet store hemmeligheter omkring håndverkernes fagkunnskaper. Samtidig gikk startskuddet for byggingen av en mengde katedraler omkring i Europa.

Håndverkerne som arbeidet med byggingen av katedralene utviklet helt spesielle fagkunnskaper som de bevarte som dyrebare hemmeligheter. Dette førte til at de fikk et slags monopol på byggingen av katedraler. Og når de var ferdig med en katedral, dro de videre til neste byggeplass. Derfor ble de kalt frimurere.

Gjennom årene utviklet de et læresystem, der lærlingene blant annet forpliktet seg til laushet før de gradvis ble satt inn i de dyrebare faghemmelighetene. Dette skjedde ved rituelle seremonier i redskapskapsene (losgene) der redskapene spilte en viktig rolle som symboler.

Kort fortalt symboliserte redskapenes form og anvendelse dyrebare oppsamlet erfaring og kunnskap. Og gjennom rituelle handlinger ble redskapenes historie «gjenskapt» ved å bli satt inn i en historisk sammenheng basert på en blanding av legender og historisk virkelighet.

Omtrent hele katedralssystemet bygget på de bibelske beretningene om byggingen av Salomos Tempel.

Opplysningsstiden knekker laugene

Ulover på 1600-tallet gikk startskuddet for opplysningsstiden. Dette førte blant annet til at håndverkernes hemmeligheter blir fratrukket dem. De gamle håndverkerlaugene var derfor i ferd med å dø ut. Men i England hadde de åpnet seg for ikke-frimurere.

Det som videre skjedde, var at ikke-murere oppdager det unike og helt spesielle ved frimurernes læresystem. De tok «skjelettet» og bekledd det med nytt kjøtt og blod. En av dem var den engelske prest James Anderson. Han blir betraktet som grunnleggeren av «Det spekulative frimurersystemet» — eller det såkalte engelske system.

Det engelske system

I 1717 ble de fire største losjene i England slått sammen til en storlosje. Fødselsdagen for dagens frimureri er derfor 24. juni 1717. Dette er forøvrig Døperen Johannes

fødselsdag, og han ble valgt som frimureriets høye beskytter.

Katedralbyggernes system ble bekledd med en filosofi der alle religioner ble likesitt. Tanken var at bak alle religioner finnes den samme Gud. Det moderne frimureriet var derfor åpent for alle menn uansett trosretning. Den eneste betingelse som ble satt var at en søker måtte tro på et høyere vesen, og et liv etter døden. I broderkjærlighet skulle de arbeide seg gjennom gradene, ritualene, og seremoniene for å få kunnskap om den ene og sanne Skaperen.

Hvorfor Døperen Johannes ble valgt som ordenens høye beskytter, forklarer Den Norske Frimurerordenens Stormester, Dr. med. Bernhard Paus, som en ren historisk overlevering fra håndverkerlaugenes tid.

Munke- og tempelordener

Men frimureriet ble også tilført en annen dimensjon. De gikk tilbake til middelalderens munke- og tempelordener for å hente nye legender å fylle gradene med. En av disse var Johannitterordenen. Dette var en munkeorden som holdt til i Jerusalem fra omkring år 1000. Tempelordenen besto av riddere og korsfarere som skulle forsvare Johannitterordenen mot angrep utenfra.

Fra disse to ordener ble det hentet nytt tankegodt som ble bakt inn i gradssystemets ritualer og seremonier. Flere profane kilder hevder at frimureriet gjennom disse ordener ble knyttet til esseerne og pytagoreernes mysterier. Og spesielt esseerne skulle ha tatt vare på en opprinnelig bibelsk lære gitt til esseerne på «Forklarens berg». Dagens norske frimurerorden benekter imidlertid tilknytningen til esseerne.

Hvor om allting er skal imidlertid tempelridderne ha blitt Johannitterordenens voktere, etter å ha reddet ordenens munker og prester fra hedningene, og ført dem til Jerusalem. Her skal tempelridderne ha blitt innviet i munkeordenens hemmeligheter og brakt disse til Frankrike.

Til Norge i 1749

Det engelske systemet spredde seg med stor fart over hele Europa. Og sommeren 1749 kom Kong Fredrik V til Christiania. Dette førte til dannelsen av Den Norske Frimurerorden. Initiativtakeren og grunnleggeren av Ordenen var Grev Danneberg. Stiftelsen skjedde på Bygdøy Gård. Til Sverige kom frimureriet i 1730.

Men opplysningsstiden førte etter-

Noen hevder at frimureriet har sitt utspring fra 1100-tallet fra miljøet rundt håndverkerlaugene i middelalderen som bygget Europas katedraler.

hver til at det utviklet seg to frimureriske retninger. Den ene retningen ble påvirket av humanisme og en sosialliberal tenkemåte, mens den andre retningen ble en romantisk reaksjon mot rasjonalismen. Dette førte også med seg en oppblomstring av mystisismen og okkulte fenomener. Det engelske frimurersystemet var altså i ferd med å bli «utvannet».

Det svenske systemet
Men frimureriet tok også en tredje retning. Det såkalte svenske (skandinaviske) kristne systemet ble utviklet i siste halvdel av det 1700-

århundre. Systemet spredde seg til Danmark, Sverige, Norge, Island, og deler av Nord-Tyskland, og kom til Norge fra Sverige i 1818.

I dag går dette systemet under betegnelsen det kristne frimurersystemet. Årsaken er at et kristent grunnsyn settes som en absolutt betingelse for å komme inn i broderskapet.

En av de viktigste mennene bak det svenske systemet var Hertug Carl av Södermannland — den senere kong Karl XIII. Fakultetslektor Sverre Dag Mogstad, som forsker i spørsmål omkring frimureriet, mener imidlertid at det var en av kongens nære frimurerbrødre som

solgte sitt frimurersystem til svensk kongen omkring 1770. Hans navn var Karl Fredrik Eckleff.

Men det svenske systemet atskilte seg også fra det engelske når det gjelder selve gradssystemet. St. Andreaslosjene (4.—6. grad) i Norge kalles for «De lysende skotske St. Andreaslosjene», og viser til en skotsk opprinnelse. Også kapittelgradene (6.—9. grad) har skotsk opprinnelse. De som befinner seg i disse gradene er St. Stewardbrødre.

Sverre Dag Mogstad sier at det etter Karl XIII tid stort sett bare har vært mindre språklige endringer.

Søkelys på frimureriet

Dette er andre artikkel i serien om Frimurerlosgjen. Artikkelsen er skrevet av journalist Bjørn Larsen. Første artikkel i serien sto 21/1, og tredje artikkel følger i morgen.

Paven bannlyste frimureriet

To ganger bannlyste paven det internasjonale frimureriet. Det skjedde i 1738 og i 1751. Dette skjedde som en reaksjon på det engelske frimurersystemets likestilling av alle religioner — og som døperen Johannes skulle stå som beskytter av!

Imidlertid er ikke det svenske kristne systemet bannlyst. I det svenske frimurerblad (nr. 4/1981) går det fram at årsaken til bannlysingen var at de humanistiske losjene hadde åpnet seg for alle slags trosretninger, og ble mer og mer preget av tankegodt og innhold som paven ikke kunne akseptere.

Dette førte blant annet til at den franske losjen løsrev seg fra det engelske frimureri. Men det viktigste var at pavens bannlysning var en sterk medvirkende årsak til at det ble avholdt et internasjonalt stormøte av frimurere i Wilhelmsbad i 1782.

Her ble det slått fast at en frimurer først og fremst sto i skyld til

Gud, deretter til myndigheter og fedreland, så fulgte skyldighet mot medmennesker og ordenen og desuten troen på sjelens u dødelighet. Disse forutsetninger bygger det svenske systemet på.